

November 2024

nr. 141

Pauluse Kiri

Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Tartu Pauluse koguduse kuukiri

Põlva kogudus valis oma õpetajaks Robert Bunderi

Pühapäeval, 27. oktoobril valis Põlva koguduse nõukogu üksmeelselt oma uueks õpetajaks Robert Bunderi. Kõik 10 kohalolnud nõukogu liiget andsid oma poolthääle. Kuigi Robert jutlustab Põlvas juba 3. novembril, on tema pidulik ametisseastamine ees 10. novembril kell 15. Jõuluks loodab Robert ka perega kohapeale kolida. Roberti ja Hanna-Liina peres kasvab kolm last. Robert on ristitud ja leeritatud Tartu Pauluse koguduses. Seni teenis ta Rannu kogudust, mida on tal plaanis hooldajaõpetajana teenida ka edaspidi. Senine Põlva koguduse õpetaja Toomas Nigola on kutsutud teenima Pärnu Eliisabeti kogudust.

Regina Kont

(31. I 1931 – 25. X 2024)

Ajast igavikku on kutsutud koguduse ustav liige Regina Kont. Pühapäeviti on ta Pauluse kirikus käinud alates 1952. aastast. Hiljem kutsuti ta appi kirikut koristama. Kirikuteenija ülesandeid täitis ta 2005. aastani. Lisaks oli ta aastatel 1992 – 2008 koguduse nõukogu liige. Aastal 1997 asus ta korraldama kasutatud riiete jagamist. Regina Kont maeti 2. novembril Tartu Pauluse surnuaiale. Laulik ütleb (Ps 73,28): "Aga minu õnn on, et ma olen Jumalale ligi."

Neli praostkonda kohtusid Tartus

Usupuhastuspühal kogunesid nelja praostkonna: Võru, Valga, Viljandi ja Tartu sinodite saadikud Tartu Pauluse kirikus. EELK Lõuna-Eesti piiskopi Marko Tiituse kutsel tuli kokku ligi 80 sinodisaadikut. Päev algas kell 10 jumalateenistusega kirikus ja jätkus

krüptis. Thomas-Andreas Pöder pidas ettekande kiriku õpetusvastutusest ja teoloogilisest arutelust, Robert Bunder teoloogilistest soovudest, nende erinevustest ja sarnasusest ning Marko Tiitus heitis oma ettekandega pilgu EELK tulevikku.

Ärkame!

11., 12. ja 13. novembril kell 18:30 jutlustab Tartu Pauluse kirikus *dr theol* Peter Nordberg Rootsist. Ühislaulu juhivad Tartu Elu Sõna ja Valga nelipühi koguduse muusikud. Avatud on eestpalve võimalus.

Laupäeval, 9. novembril kell 17:00 on Tallinna toomkirikus sõna ja muusika õhtu "Õhtu täis õnnistusi". Kõnelevad erinevad vaimulikud, laulab Tõnis Mägi. "Ärkame!" õhtud on Tallinnas Eesti Näituste majas 14. ja 15. nov. kell 18:30; 16. ja 17. nov. kell 17:00. Oikumeeniline jumalateenistus on samas kohas 17. nov kell 11.

Lähem info: arkame.ee

Rein Liiva

(30. VII 1952 – 30. X 2024)

Vööränder Rein Liiva matus on 6. novembril kell 12 ärasaatmisega Pauluse kirikust Tuigo surnuaiale. Rein Liiva seati vöörändri ametisse 1. oktoobril 2006. a. Viimati oli ta ametis 28. juulil 2013. a.

Eestpalvekogudus käis meil külas

Lõikustänapühal, 13. oktoobril külastas Tartu Pauluse kogudust Väandra koguduse esindus koos õpetaja Ants Kiviloga. Jumalateenistusele järgnes koosviibimine kirikukohvilauas.

Enn Auksmann: kõige olulisem

Kui Jumal lubab ja me elame, siis 10. novembril astub Tartu Pauluse koguduse abiõpetaja ametisse Enn Auksmann.

Milline oli sinu lapsepõlv ja kodu?

Olen sündinud 30. oktoobril 1969. aastal Pärnus, nii et pean ennast pärnakaks – teataval määral põliseks, kuna Pärnus on sündinud mu ema ja seal elasid pea kogu oma elu tema vanemad, kes olid meie perekonna südameks. Mu emapoolne vanaisa jäi väikse poisina orvuks ning kasvas üles Rääma varjupaigas, vanaema jäi emata juba kaheaastaselt ning teda kasvas peamiselt tema vanaema koos ta isa ja tolle õdede-vendadega. Need kaks orbu abiellusid väga noorelt, kahekümneaastastena, ning hoolimata sellest, et nad pidasid elu jooksul erinevaid ameteid, sai nende tõeliseks kutsumuseks perekond: võin koos oma õe ning onude lastega kinnitada, et meie lapsepõlv oli üsna vaestest oludest hoolimata imeline, iseäranis suved, mis möödusid vana-vanemate juures Pärnus või koos nendega Matsirannas. Kui keegi tahab saada ettekujutust meie lapsepõlveõhkkonnast, soovitan tal lugeda „Bullerby lapsi“ ja teisi Astrid Lindgreni raamatuid.

Koolis käisin Tartus, esimesest kuni üheteistkümnenda klassini tollases 3. Keskkoolis (praeguses Raatuse koolis), millest mul on samuti valdavalt väga head mälestused, kuigi ma koolis pigem problemaatiliste õpilaste hulka. Mitte niivõrd seetõttu, et ma poleks tahtnud õppida, vaid pigem seetõttu, et ma ei osanud alati oma suud kinni hoida. Keskkooli lõpuieloomustuses öeldakse muuhulgas: „Ennul on välja kujunenud põhimõtted, mis ei ole vastavuses eetiliste tõekspidamistega.“ – selle all peeti silmas minu väljakutsuvat suhtumist nõukogude võimu ja kommunistlikku ideoloogiasse. Siiski märgiti iseloomustuses ka, et „klassikaaslastega saab läbi hästi“ ning „põhiliseks hobiks on Ennul lugemine, ta on laia silmaringiga noormees“.

Kuidas leidsid sa tee kristliku usu juurde? Ja kuidas just Pauluse kogudusse?

Teekond kristliku usu juurde kestis vähemalt kümme aastat ning sai alguse raamatutest, mida lugesin, ja äärmiselt huvitavatest vestlustest varalahkunud onu Rein Helmega. Ma ei ole kunagi olnud teadlik ateist, aga kuni umbes 7–8-aastaseks saamiseni minu elus lihtsalt puudus täielikult jumalaküsimus. Minu vanemad kirikus ei käinud ja kuigi vanavanemad olid õigeuskikiriku liikmed, ei käinud nemadki paraku kirikus rohkem kui matustel ja ristsetel. Olen tänulik Jumalale, et viimastel eluaastatel leidsid nad tagasitee Jumala juurde. Jõudsin äratundmisele, et soovin saada ristitud, 1988. aasta suvel, ent lõpliku otsuse tegemine võttis veel mõned kuud aega – mind ristiti ja konfirmeeriti 1989. aasta 25. jaanuaril, apostel Pauluse pöördumispäeval, Tartu Pauluse kirikus.

See, et leidsin just Pauluse koguduse, oli inimlikus mõttes täielik juhus, kõrgemalt vaadates aga kindlasti väga eesmärgipärane. Sellel päeval, kui olin otsustanud minna kirikusse ja paluda ennast ristida, oli Pauluse kirik ainus traditsiooniline pühakoda Tartu linnas, mille uks oli lahti ja kust ma leidsin eest koguduse vaimuliku. Enne seda olin käinud katoliku kiriku, õigeusu kirikute ja Peetri kiriku ukse taga – erilist vahet ma neil tookord teha ei osanud, esmatähtis oli ristimine.

Kui mul õigesti meeles on, oli see 12. jaanuar, kui Pauluse kirikusse astusin ja õpetaja Harald Tammuriga ristimise aja kokku leppisin. Ta nimetas ka konfirmatsiooni, aga mis see on, seda sain teada siis, kui olin ülikooli raamatukogus Brockhausi entsüklo-

peediast järgi vaadanud. Õpetaja andis mulle kaasa Väikse Katekismuse ja käskis selle endale selgeks teha. Nii ma tegini ning kaks nädalat hiljem mind ristiti ja konfirmeeriti. See oligi kogu minu leeriaeg.

Kuidas meenutad praost Harald Tammurit?

Harald Tammur oli väga armas inimene. Ta oli palju läbi elanud ja seetõttu oli tal raske inimesi usaldada – ikka oli tunne, et tema hinges on mingisugugune kahtlus. Sellegipoolest jagas ta minuga rohkeid lugusid oma lapse- ja noorpõlvest, ülikooli- ja sõjaajast, vangilaagritest ja nõukogude ajal tehtud kirikutööst. Tema kõige suuremaks vooruseks vaimulikuametis pean ma täielikku pühendumust ning seda, et ta püüdis alati oma koguduse jaoks olemas olla: kui ta polnud seotud muude tööülesannetega, näiteks matustega, siis oli ta alati kirikus – nagu märkisin oma ristimisest kõneldes, määras see muuhulgas sellegi, et minust sai Pauluse koguduse liige ning ilmselt ka selle, et minust sai vaimulik. Oleks ka Pauluse kirik tol päeval suletud olnud – mine tea, võib-olla poleks ma siinamaani ristitud...

Kuidas sai Sinust meie koguduse noortejuht? Miks katkestasid sa õpingud Tartu ülikoolis ja astusid Usuteaduse Instituuti?

1989. aasta esimesel poolel polnud vähemalt Pauluse kirikus veel kuigi palju noori inimesi – õige pea tuli neid hulganisti. Niisiis oli loomulik, et koguduse õpetaja otsustas minusugust noormeest endale appi kutsuda, esialgu tasapisi taasalustavas lastetöös ning õige pea ka leeri- ja noortetöös. Kuigi mul endal, nagu ma nimetasin, leerikogemus puudus. Minu ajalooõpingud Tartu ülikoolis olid igati edukad, kõik eksamid sooritasin väga heale hindele, aga kirikus tegutsema asudes mõistsin, et on midagi märksa huvitavamast ja tähtsamast, mida õppida ja millele pühenduda. Nii ma siis küsisingi nii Harald Tammurilt kui mõnelt teiselt vaimulikult, kellega olin kokku puutunud, mida nad arvavad sellest, kui lähaksin õppima Usuteaduse

on elada Jumala ligiolus

Instituuti, ja kuna toetus oli valdav, tegingi seda. Tõsi, avalduse esitamisest immatrikuleerimiseni läks tükk aega – enne seda pidid esitatud dokumendid käima läbi mitte ainult dekaani ja peapiiskopi, vaid ka mõnede riigiametnike laualt. Huvitav on see, et kui umbes 12–13-aastasena, s.t 1980. aastate alguses, jalutasin kord oma onu Reinuga Toompeal, siis näitas ta mulle tollast konsistooriumi ja Usuteaduse Instituudi maja ning ütles: „Siin majas saab Eesti parima hariduse.“

Kuidas sa kohtusid oma abikaasaga ja milline oli tema roll Sinu usulisel kujunemisel?

Mirjega kohtusin 11. juulil 1988. aastal Tartu Botaanikaaias, kus olin ajalooüliõpilasena arheoloogilistel väljakaevamistel. Mirje oli ennast samuti neile kaevamistele kirja pannud ja nii me seal kokku saimegi. Esialgu oli ta üsna tõrjuv ning leebus pisut pärast seda, kui olin temast laulu teinud ja talle kitarril saatel ette kandnud. Minu märkmik ütleb, et pärast kuuajalistele kaevamistele järgnenud vaheaega kohtusime taas juhuslikult 13. septembril ülikooli kohviku ees ning 6. oktoobril käisin tal esimest korda külas. Minu juurde külla jõudis ta alles 24. novembril ning 17. detsembril olla ta otsustanud, et tuleb mulle mehele.

Kuna Mirje oli pärit pühendunud ja väga armastatud metodistipastori Endel Rangi perest, on täiesti selge – kui kõrvutada ülalolevaid kuupäevi sellega, mida kõnelesin oma ristimisest –, et tema mõju minu otsustele oli väga suur. Seejuures on oluline teada, et see mõju jäi esialgu minu sisse, kuna ma ei tahtnud jätta oma usuliste valikutega muljet, nagu teeksin kõike seda vaid tema südame võitmiseks. Nii ei rääkinud ma Mirjele enda ristida laskmisest enne, kui see oli sündinud. Seda enam, et mitmesugustel põhjustel ei olnud metodisti kirik minu valik, kuigi ma sain suurepäraselt läbi tollase Tartu metodisti koguduse vaimuliku, samuti varalahkunud Andrus Norakuga – pean teda üheks oma tõelistest sõpradest –, kellest sai meie esimese poja ristiisa.

Meie abielu registreeriti Tartus 28. juulil 1989, selle laulatas 29. juulil Tapal metodisti kiriku superintendent Olav Pärnamets ning kinnitas hiljem Tartu Pauluse kirikus Harald Tammur. Möödunud suvel täitus meil 35 aastat abielu ja ma võin kinnitada, et see on olnud imeline aeg.

Kuidas sai sinust ühtäkki Jõelähtme koguduse õpetaja?

Kuna olin üks noortest Usuteaduse Instituudis õppivatest meestest, hakati õige pea huvi tundma mulle iseseisva ameti andmise vastu – vaimulikepuudus oli väga suur. Kõige esimesena kutsuti mind Hiiumaale, aga see tundus Mirjele liiga kauge ja suure muutusena. Järgmine ettepanek oli Narva – sama lugu. Siis mainiti Kanepit ja Kursit, aga erinevatel põhjustel langesid needki ära. Ja siis küsis ühel kohtumisel Ida-Harju praost Harri Rein, kas ma ei tahaks tulla Jõelähtmele. Sõitsime bussiga kohale, see oli 1992. a. Taevamineispüha, osalesime jumalateenistusel ning kohtusime koguduse inimestega, kes võitsid meie südame. Sama aasta 1. juulil kolisime Jõelähtmele – suure veoautoga, mille roolis istus Siimon Haamer.

Sa oled teeninud kogudusi Paides, Hiiu- ja Pärnumaal, aga Hiiumaale jäi sinu süda. Miks just sinna?

Jõelähtmele jäime kahjuks ainult kaheks aastaks. Paidesse asumise põhjused olid elulised: meil oli kaks pisikest last, Jõelähtme pastoraadis ei olnud vett, maja oli üsna külm, autot meil polnud ja poes tuli käia bussiga Tallinnas. Kui kuulsin, et Paide kogudus otsib õpetajat, võtsin ühendust Järva praost Teet Hanschmidtiga ja nii see läks. Ka Paide aeg jäi lühikeseks, sest mind kutsuti taas Hiiumaale. Seekord kutsus piiskop Einar Soone, kes rõhutas, et mind on Hiiumaal rohkem tarvis kui Paides – miks, seda tuleks temalt küsida –, siis ma ei hakanud vaidlema, kuigi mul oli raske Paidest lahkuda. Mul on alati olnud äärmiselt raske lahkuda – mitte niivõrd koha, kuivõrd paljude imeliste inimeste tõttu, keda olen kõikjal tundma õppinud ja kes on mulle siiani südamesse jäänud.

Miks mu süda on aga endiselt Hiiumaal, seda polegi nii kerge seletada. Või õigemini: ma arvan, et seda ei olegi võimalik seletada, vaid selle mõistmiseks on vaja ise vähemalt üks täisaasta Hiiumaal elada ja siis sinna jääda otsustada. Ma ei usu, et asi oleks üksnes selles, et pool minu emapoolsest suguvõsast on pärit Hiiu- ja Muhumaalt ning seetõttu oleks mul mingisugune „saare geen“. Hiiumaa lihtsalt on see koht siin maamuna peal, mida ma võin ühegi kõhkluseta nimetada oma koduks.

Vaimulikuna õppisin Hiiumaal tohutult palju, kuna seal on võimalik hakkama saada üksnes siis, kui oled valmis tõelise karjasena mitte ainult oma karja juhtima ja õpetama, vaid temaga koos elama ja vajadusel ka kannatama. Seal saadud kogemuste varal olen teinud oma tööd nii Pärnus ja Pärnumaal kui viimati Ameerikas.

Pärnusse naasmine oli minu jaoks mõnevõrra keeruline, kuna olin seal päris pikalt eemal olnud ja see polnud enam see väike unine lapsepõlvlinnake, mida ma siia maani vaimusilma ees näen, vaid pigem mingi „peopealinn“, milles ma päriselt oma kohta ei leidnud. Ma räägin siinkohal üksnes linnast, mitte kogudusest ega selle inimestest, kes said mulle väga omaseks ja on siiani. Pärnust lahkuda otsustasin seetõttu, et otsisin südames „oma saart“ – ja kuna Hiiumaal on õpetaja olemas, siis leidsin selle saare omalaadset viisil Kalifornias, kuna sinne eestlaste kogukond kujutab ka üht väikest omalaadset saart suures rahvaste meres.

Mille poolest erineb Enn Auksmann, kes läks teenima Los Angelese eesti kogudust sellest Enn Auksmannist, kes tuleb sealt tagasi kodumaale?

Olen palju rikkam kogemuste ja muljete poolest. Loodetavasti ka mõnevõrra targem kui enne. Vähe-malt üht asja võin kindlasti öelda: olen Ameerikas elades saanud lahti kahjuks üsna levinud eelarvamusest, nagu oleksid ameeriklased ülbed, harimatud või lausa rumalad, pealiskaudsed jne. Jah, Ameerika ühiskond on rikkam ja paljude inimeste elu mugavam kui enamuses teistes riiki-

des, ent ma ei ole kuskil mujal kohanud nii töökaid, pühendunud, sõbralikke ja abivalmis inimesi kui siin. Inimesi, kes, nähes, et oled mingil põhjusel kimbatuses, ei lähe sinust hoolimatult mööda ega küsi ka ainult, mis juhtus, vaid pigem: „Kuidas ma saan teid aidata?“ ning aitavadki.

Milllega tegelevad Sinu lapsed?

Meie vanem poeg Johannes elab praegu Hiiumaal Kärđlas asuvas sotsiaalkeskuses koos teiste inimestega, kes vajavad toimetulemiseks teatavat abi. Kui kõik laabub, tuleb ta edaspidi elama meie juurde Tartusse. Meie tütar Maarja on dominiiklaste ordu õde ning töötab Saksamaal väikses kristlikus koolis õpetajana ning meie noorem poeg Joosep Felix õpib Pärnus Koidula gümnaasiumis.

Mida pead sa igapäevases elus kristlasena oluliseks?

Kõige olulisem on elada Jumala ligiolus. See ongi lakkamatu palve, millest kirjutab püha Paulus: palve pole ju mitte Jumala informeerimine meie vajadustest ja soovidest, vaid oma hinge ülendamine Jumala poole ja enda teadlik asetamine Tema ligiollu. Jumal on meie Isa ja meie Tema lapsed – laste jaoks ei ole paremat kohta kui oma isa süles. Kuna me oleme Jumala lapsed tänu Tema ainusündinud Poja ristiohvri, tähendab see ka enda teadlikku asetamist Kristuse risti alla või koguni koos Temaga ristile, kuna see on ka meie kutsumus – Kristuse asemel läkitatutena kutsuda inimesi Jumala armu, lepituse, pattude andeksandmise ja igavikulootuse juurde.

Kas sa oled kogenud mõnda erilist palvevastust või Jumala juhtimist?

Ma olen oma elus kogenud mitmeid väga erilisi palvevastuseid – nii isiklikult kui teiste inimeste eest palvetades. Vahest kõige imelisem kogemus on seotud meie elu kõige raskema ajaga: meie vanem poeg sattus autoõnnetusse ja me ei teadnud mitu nädalat, kas ta jääb elama. Olin vahel kartusega mõelnud selle peale, mis juhtub minu usuga, kui midagi niisugust peaks meid tabama: selgus aga, et ei minu ega kogu meie pere usk mitte ei kõikunud ega kahanenud, vaid muutus palju tugevamaks – juba

enne, kui Johannes lausa erakordse ja kõigi jaoks üllatava kiirusega parane-ma hakkas.

Teine kogemus on seotud ühe väga raskes olukorras olnud ametivenna-ga, kelle elu muutus päevapealt pärast seda, kui olin teda mitu aastat tagajärjetult aidata püüdnud ning ütlesin siis Jumalale: „Mulle aitab, mina rohkem ei suuda! Nüüd on kõik Sinu käes – tee, mida tahad!“ Järgmisel päeval pärast seda oli kõik teisiti. Kes saaks mind veel sundida Jumalas ja palve väes kahtlema?

Milline on Sinu lemmik kirjakoht või-raamat Piiblis? Miks just see?

Ma ei saa nimetada ühtki raamatut ega salmi Piiblis eriliseks lemmikuks, ma armastan neid kõiki, ka neid, mida vahel nimetatakse apokrüüfideks, kuna Jumal kõnetab meid oma Sõnas üha uuesti ning ammu pähe kulunud kirjakohtad võivad

ühtäkki avaneda hoopis uuel viisil. Vaimulikuna on mulle väga olulised apostel Pauluse sõnad: „Nõnda siis peetagu meid Kristuse sulaseiks ja Jumala saladuste majapidajaiks. Ent majapidajailt nõutakse, et nad oleksid ustavad.“ (1Kr 4:1j), ning: “Ma räägin tõtt Kristuses, ma ei valeta, minu kaastunnistaja on mu südametunnistus Pühas Vaimus, et mul on suur kurbus ja südamel lakkamatu valu, sest ma sooviksin pigem ise olla neetud ja Kristusest lahutatud oma vendade heaks.” (Rm 9:1–3)

Loodetavasti ei osutu viimased sõnad kunagi tõeks, vaid me kõik saame päästetud. Muide, kõige olulisemad sõnad, mida üks inimene võib ütelda, on: „Jeesus, ma armastan Sind!“ Kirikuisad nimetavad seda lauset taevavärava kuldvõtmekeks.

Küsimusi esitas
KRISTJAN LUHAMETS

Jumalateenistused

10. nov kell 10

17. nov kell 10

24. nov kell 10 surnutemälestuspüha

1. dets kell 10 leeripüha, 1. advent

Ülekanded jumalateenistusest on Pereraadios, Youtubes ja Facebookis.

Kirikus on lastele kaks **mängutuba**, kus on võimalik jumalateenistust jälgida ekraani ja kõlarite abil.

Pühapäevakool

Tunnid laupäeviti kell 11.00:

2–4 aastased (Eleri Luhamets

ja Karin Kuusk)

5–6 aastased (Aleksander Erstu)

I–II klass (Pirjo Roots ja Katrin Kull)

III–V klass (Anu Seppa ja Heli Lätt)

VI–VIII klass (Katrin Burman)

Lastekoor laupäeviti kell 10.

Kontserdid

K. 6. nov kell 18 Laulupesa lapsed. Pilet 12 €.

N. 28. nov kell 18 Tartu Miina Härma Gümnaasiumi adventikontsert.

T. 3. dets kell 13 esineb Silvia Ilves poegadega. Kontsert on mõeldud puuetega inimestele.

Koguduse elu nädala sees

Piiblitunnid kolmapäeviti kell 17.

Taizé palvused neljapäeviti 17.30.

Kammerkoor teisipäeviti kell 18.15.

Piibliringid:

P. 3. nov kell 11.45 (Juta)

R. 8. nov kell 17.00 (Aino)

T. 12. nov kell 17.00 (Merce ja Kai)

R. 15. nov kell 18.00 (Kristjan)

P. 17. nov kell 11.45 (Juta)

R. 22. nov kell 17.00 (Aino)

T. 26. nov kell 17.00 (Merce ja Kai)

R. 29. nov kell 18.00 (Kristjan)

P. 1. dets kell 11.45 (Juta)

Noorteõhtud neljapäeviti kell 19.

Info: Elise Nora Pruun, tel 58156209.

Filmiõhtud 8. ja 22. nov kell 18.00 krüptis: "The Chosen" 1. hooaeg.

Kantselei, kirik ja kolumbaarium on avatud E-R 10-17, L 10-14, P 9-10, telefon 5550 6363.

Liikmeannetusi saab teha kantseleis või ülekanega. Arve nr: EE282200 221005105336, saaja: EELK Tartu Pauluse kogudus.

Raamatupood E-R 10-17, L 10-14. pauluseraamatupood.ee, 55506323, pauluse.raamatupood@eelk.ee

Supiköök E-L 11-13.